

HELENA GIEBIEŃ

STOSUNEK WŁADZ BIAŁORUSKICH DO KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO NA BIAŁORUSI PO 1991 ROKU

Wstęp

Dzieje Kościoła rzymskokatolickiego na sowieckiej Białorusi nie były pozbawione trudności. Bez wątpienia kościół przetrwał dzięki ofiarnej pracy kapłanów, sióstr zakonnych, a także parafian, w szczególności kobiet Polek. Kobiety te w obliczu sowieckiej ideologii i wynaradawiania potrafiły przekazać młodszemu pokoleniu wartości religijne oraz narodowe, w tym także znajomość języka polskiego¹.

¹ Można mówić o różnych poziomach znajomości języka wśród pokolenia współczesnych 60–40-latków, a także ich dzieci oraz wnuków. Szczególnie pokolenie, które dorastało w czasach sowieckich, było najbardziej „wyjałowione” pod względem religijnym, narodowościowym i językowym.. Kościół rzymskokatolicki pełnił nie tylko rolę przewodnika duchowego, stanowił azyl przetrwania polskiej tożsamości narodowej, języka, tradycji. Od lat istniało nierozzerwalne powiązanie pomiędzy Kościołem a wiernymi: jedna i druga strona troszczyła się o wzajemne przetrwanie w trudnych czasach zarówno carskich, jak i sowieckich².

² Zob.: Ks. B. Kumor, *Polityka władz carskich wobec Kościoła Katolickiego na ziemiach polskich do 1914 roku*, [w:] *Polacy w Kościele Katolickim w ZSRR*, red. ks. E. Walewander, Lublin 1991, s. 11–24. „Polityka partyjno-sowieckich władz Białorusi Radzieckiej, szczególnie w drugiej połowie lat 40–50. XX stulecia, w stosunku do Kościoła katolickiego była głównie skierowana na ograniczenie i wręcz całkowitą likwidację jej wpływu na wiernych. Jednak nie bacząc na zamykanie kościołów, areszty i prześladowanie księży, prowadzenie na skalę masową ateistycznej propagandy wśród wiernych nie przyniosło spodziewanego przez władze BSRR rezultatu. Nie udało im się zlikwidować i podważyć autorytetu Kościoła rzymskokatolickiego”. H. Giebień, *Kościół rzymskokatolicki jako narzędzie depolonizacji na współczesnej Białorusi*, [w:] B. Grott, O. Grott (red.), *Wiedza religioznawcza w badaniach politologicznych*, Warszawa 2015, s. 75–101.. Dlatego też przywiązanie do języka polskiego w Kościele było ważnym oparciem dla tożsamości narodowej osób pozbawionych pod względem terytorialnym swojej Ojczyzny, stanowiła także możliwość manifestowania swojej polskości i patriotyzmu.

³ H. Giebień, *Kościół rzymskokatolicki*, s. 81–82..

ORCID: 0000-0003-3764-2114